

Smjernice o procjeni vlastitih rizika i solventnosti

Smjernice o procjeni vlastitih rizika i solventnosti

1. Uvod

- 1.1. U skladu s člankom 16. Uredbe (EZ) 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenog 2010. o osnivanju Europskog nadzornog tijela (u daljnjem tekstu: Uredba o EIOPA-i)¹, EIOPA izdaje ove smjernice upućene nadzornim tijelima o postupanju u primjeni Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenog 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (dalje u tekstu: Direktiva Solventnost II)².
- 1.2. Ove smjernice temelje se na člancima 41., 44., 45. i 246. Direktive Solventnost II te na člancima 262. i 306. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/35 od 10. listopada 2014. o dopuni Direktive 2009/138/EZ (dalje u tekstu: Delegirana uredba Komisije 2015/35)³.
- 1.3. Od nadzornih tijela očekuje se da osiguraju da društva primjenjuju anticipativan pristup rizicima kojima su izložena.
- 1.4. Smjernice su usredotočene na ono što valja postići procjenom vlastitih rizika i solventnosti (dalje u tekstu: ORSA), a ne kako to postići. Na primjer, budući da je procjena ukupnih potreba u vezi sa solventnošću vlastito stajalište društva o svojem profilu rizičnosti, kapitalu i ostalim potrebnim sredstvima za otklanjanje tih rizika, društvo treba samo za sebe odlučiti o načinu izrade te procjene s obzirom na prirodu, opseg i složenost rizika svojstvenih svojoj djelatnosti.
- 1.5. EIOPA uzima u obzir i podupire razvitak i postignuća na globalnoj i nacionalnoj razini izvan Europske unije što se tiče postavljanja standarda ORSA-e iz anticipativne perspektive. Međutim, EIOPA ne očekuje da nadzorna tijela trećih zemalja primjenjuju ove smjernice. Bez obzira na to, smjernice podliježu analizi istovjetnosti. Kada se upućuje na strukture grupe ili razinu grupe, smjernice se primjenjuju samo na grupe iz Europskog gospodarskog područja (dalje u tekstu: EGP). Smjernice se primjenjuju samo na podružnice koje imaju poslovni nastan u Europskoj uniji i pripadaju društvima za osiguranje ili društvima za reosiguranje čije je sjedište u njihovim zemljama i koje obavljaju djelatnost navedenu u prvom podstavku članka 2. stavka 1. Direktive Solventnost II.
- 1.6. Ključno je da upravni, upravljački ili nadzorni organ (UUNO) društva bude svjestan svih značajnih rizika kojima je društvo izloženo, bez obzira na to jesu li ti rizici obuhvaćeni izračunom potrebnog solventnog kapitala (dalje u tekstu: SCR) i jesu li mjerljivi. Također je ključno da UUNO preuzme aktivnu ulogu u ORSA-i usmjeravanjem postupka i preispitivanjem rezultata.
- 1.7. U slučaju kada grupa želi podnijeti zahtjev za provedbu ORSA-e u skladu s trećim podstavkom članka 245. stavka 4. Direktive Solventnost II, to zahtijeva visoku razinu usklađenosti procesa unutar cijele grupe.
- 1.8. Smjernice se primjenjuju i na pojedinačna društva i na razini grupe. Osim toga, smjernice se bave pitanjima koja se tiču posebnosti grupe prilikom ORSA-e,

¹ SL L 331, 15.12.2010., str. 48.–83.

² SL L 335, 17.12.2009., str. 1.–155.

³ SL L 12, 17.01.2015., str. 1.

osobito u vezi sa specifičnim rizicima za grupu ili rizicima koji su možda manje bitni na pojedinačnoj nego na grupnoj razini.

- 1.9. Smjernice koje se tiču pojedinačnih društava primjenjuju se, uz potrebne preinake, i na grupnu ORSA-u. Osim toga, grupe trebaju uzeti u obzir posebne smjernice za grupu.
- 1.10. Za potrebe ovih smjernica osmišljene su sljedeće definicije:
 - a) „razina grupe” znači jedinstven gospodarski subjekt (holističko stajalište) koji čine svi subjekti u grupi, kako je navedeno u Smjernicama za sustav upravljanja;
 - b) „grupna ORSA” znači ORSA izrađena na razini grupe;
 - c) „jedinstveni dokument o ORSA-i” znači jedinstveni dokument (nadzorno izvješće o ORSA-i) koji obuhvaća ORSA-u provedenu na razini grupe i na razini nekih društava kćeri u grupi na isti referentni datum i za isto razdoblje, to podliježe odobrenju nadzornog tijela, kako je navedeno u trećem podstavku članka 246. stavka 4. Direktive Solventnost II.
- 1.11. Ako nisu definirani u ovim Smjernicama, pojmovi imaju značenja definirana u pravnim dokumentima navedenima u uvodu.
- 1.12. Smjernice se primjenjuju od 1. siječnja 2016. godine.

Smjernica 1. – Opći pristup

1.13. Za ORSA-u društvo treba razviti vlastite postupke s odgovarajućim i prikladnim tehnikama, prilagođene njegovu ustrojstvu i sustavu upravljanja rizicima, uzimajući u obzir prirodu, opseg i složenost rizika svojstvenih njegovoj djelatnosti.

Smjernica 2. – Uloga UUNO-a: pristup od vrha prema dnu

1.14. UUNO treba preuzeti aktivnu ulogu u ORSA-i, uključujući usmjeravanje, utvrđivanje načina izrade procjene i preispitivanje rezultata.

Smjernica 3. – Dokumentacija

1.15. Društvo treba imati barem sljedeću dokumentaciju o ORSA-i:

- a) politiku vezanu uz ORSA-u;
- b) zapisnik o svakoj ORSA-i;
- c) interno izvješće o svakoj ORSA-i;
- d) nadzorno izvješće o ORSA-i.

Smjernica 4. – Politika vezana uz ORSA-u

1.16. UUNO društva odobri politiku vezanu uz ORSA-u. Ta politika treba sadržavati barem sljedeće elemente:

- a) opis uspostavljenih postupaka i procedura za provedbu ORSA-e;
- b) razmatranje povezanosti između profila rizičnosti, odobrenih ograničenja dozvoljenih rizika i ukupnih potreba u vezi sa solventnošću;
- c) metode i metodologije uključujući informacije o:
 - i. načinima i učestalosti provedbe testova otpornosti na stres, analize osjetljivosti, povratnih testova otpornosti na stres ili drugih potrebnih analiza;
 - ii. standardima kvalitete podataka; i
 - iii. učestalosti same procjene i opravdanosti njezine prikladnosti, osobito uzimajući u obzir profil rizičnosti društva i promjenjivost njegovih ukupnih potreba u vezi sa solventnošću ovisno o njegovu stanju kapitala; i
 - iv. odabiru trenutka izrade ORSA-e te okolnostima koje bi izazvale potrebu za ORSA-om izvan redovitih vremenskih razmaka.

Smjernica 5. – Zapisnik o svakoj ORSA-i

1.17. Društvo treba voditi evidenciju i dokumentirati svaku ORSA-u i njezin ishod.

Smjernica 6. – Interno izvješće o ORSA-i

1.18. Društvo treba priopćiti svim relevantnim zaposlenicima barem rezultate i zaključke ORSA-e nakon što UUNO odobri taj proces i rezultate.

Smjernica 7. – Procjena ukupnih potreba u vezi sa solventnošću

1.19. Društvo bi trebalo pružiti kvantifikaciju potreba za kapitalom i opis drugih sredstava potrebnih za rješavanje svih značajnih rizika, bez obzira mogu li se ti rizici kvantificirati ili ne.

1.20. Gdje je to primjenjivo, društvo treba podvrgnuti utvrđene značajne rizike dovoljno širokom rasponu testa otpornosti na stres ili analiza scenarija kako bi osiguralo primjereni temelj za procjenu ukupnih potreba u vezi sa solventnošću.

Smjernica 8. – Anticipativna perspektiva ukupnih potreba u vezi sa solventnošću

1.21. Društva treba osigurati procjenu ukupnih potreba u vezi sa solventnošću na način da bude anticipativna, uključujući, prema potrebi, srednjoročnu ili dugoročnu perspektivu.

Smjernica 9. – Evaluacija i prepoznavanje ukupnih potreba u vezi sa solventnošću

1.22. Društvo koje prilikom procjene svojih ukupnih potreba u vezi sa solventnošću rabi drugačije osnove za prepoznavanje i evaluaciju od onih iz Direktive Solventnost II treba objasniti na koji način uporaba tih drugačijih osnova za prepoznavanje i evaluaciju osigurava bolje razmatranje tog profila rizičnosti, odobrenih ograničenja dozvoljenih rizika i poslovne strategije društva, istodobno poštujući zahtjev za upravljanje pažnjom dobrog stručnjaka.

1.23. Društvo treba kvantitativno procijeniti učinak tih drugačijih osnova za prepoznavanje i vrednovanje na procjenu ukupnih potreba u vezi sa solventnošću u slučajevima kada su se u procjeni njegovih ukupnih potreba u vezi sa solventnošću koristile osnove za prepoznavanje i vrednovanje koje su različite od osnova iz Direktive Solventnost II.

Smjernica 10. – Kontinuirana usklađenost s regulatornim kapitalnim zahtjevima

1.24. Društvo bi trebalo analizirati je li kontinuirano usklađeno s regulatornim kapitalnim zahtjevima iz Direktive Solventnost II, a tom procjenom treba obuhvatiti barem:

a) moguće značajne izmjene profila rizičnosti u budućnosti;

b) kvantitetu i kvalitetu vlastitih sredstava tijekom cjelokupnog razdoblja poslovnog planiranja; i

c) sastav vlastitih sredstava prema kategorijama te kako se taj sastav može promijeniti kao rezultat otkupa, otplate i datuma dospijeca tijekom razdoblja poslovnog planiranja.

Smjernica 11. – Kontinuirana usklađenost s tehničkim pričuvama

1.25. Društvo bi trebalo zahtijevati od aktuarske funkcije društva da:

- a) osigura podatke o tome hoće li društvo kontinuirano biti usklađeno sa zahtjevima o izračunu tehničkih pričuva; i
- b) utvrdi potencijalne rizike koji proizlaze iz neizvjesnosti vezanih uz taj izračun.

Smjernica 12. – Odstupanja od pretpostavki na kojima se temelji izračun SCR-a

1.26. Društvo treba ocijeniti odstupa li njegov profil rizičnosti od pretpostavki na kojima se temelji izračun SCR-a i jesu li ta odstupanja znatna. Kao prvi korak društvo može izvršiti kvalitativnu analizu i ako ona pokaže da odstupanje nije znatno, kvantitativna procjena nije potrebna.

Smjernica 13. – Povezanost s procesom strateškog upravljanja i okvirom odlučivanja

1.27. Društvo treba uzeti u obzir rezultate ORSA-e i saznanja koja je tijekom postupka te procjene steklo barem na područjima:

- a) upravljanja svojim kapitalom;
- b) svoga poslovnog planiranja;
- c) razvoja i dizajna svojih proizvoda.

Smjernica 14. – Učestalost

1.28. Društvo treba izraditi ORSA-u najmanje jedanput godišnje.

Smjernica 15. – Opseg grupne ORSA-e

1.29. Sudjelujuće društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje, osigurateljni holding ili mješoviti financijski holding trebali bi osmisлити grupnu ORSA-u tako da ona odražava prirodu strukture grupe i njezin profil rizičnosti. Grupnom ORSA-om trebalo bi obuhvatiti značajne rizike koji proistječu iz svih subjekata koji su dio grupe.

Smjernica 16. – Izvješćivanje nadzornih tijela

1.30. Sudjelujuće društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje, osigurateljni holding ili mješoviti financijski holding trebali bi tijelu nadležnom za nadzor grupe dostaviti nadzorno izvješće grupe o ORSA-i. Dokument dostavljen tijelu nadležnom za nadzor grupe u kojem se opisuje ishod grupne ORSA-e trebao bi biti na istom jeziku kao i redovno nadzorno izvješće grupe.

1.31. Ako je izrađen jedinstveni dokument o ORSA-i, sudjelujuće društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje, osigurateljni holding ili mješoviti financijski holding trebali bi osigurati, ako to zatraži član ili novi član kolegija, pravodobnu dostavu prijevoda na službeni jezik te države članice dijela informacija o ORSA-i koji se odnosi na povezano društvo članu koji je postavio taj zahtjev.

Smjernica 17. – Specifičnosti grupe u vezi s ukupnim potrebama za solventnošću

- 1.32. Sudjelujuće društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje, osigurateljni holding ili mješoviti financijski holding trebali bi na primjeren način procijeniti učinak svih specifičnih rizika grupe i o međusobnoj ovisnosti unutar grupe, kao i o učinku tih rizika i međusobne ovisnosti na ukupne potrebe u vezi sa solventnošću. Trebali bi uzeti u obzir specifičnosti grupe i činjenicu da se neki rizici mogu proporcionalno povećati na razini grupe.
- 1.33. U skladu sa smjernicom 5. o dokumentiranju svake ORSA-e, sudjelujuće društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje, osigurateljni holding ili mješoviti financijski holding trebali bi uključiti u dokument o grupnoj ORSA-i barem opis načina na koji su sljedeći čimbenici uzeti u obzir radi procjene ukupnih potreba za solventnošću:
- utvrđivanje mogućih izvora kapitala unutar grupe i utvrđivanje potencijalnih potreba za dodatnim kapitalom;
 - procjena raspoloživosti, prenosivosti ili zamjenjivosti kapitala;
 - podaci o svakom predviđenom prijenosu kapitala unutar grupe koji bi imao značajan učinak na bilo koji subjekt u grupi i posljedice takvog prijenosa;
 - usklađivanje pojedinačnih strategija s onima utvrđenim na razini grupe;
 - specifični rizici kojima bi grupa mogla biti izložena.

Smjernica 18. – Specifičnosti grupe u vezi s kontinuiranom usklađenošću s regulatornim kapitalnim zahtjevima

- 1.34. U skladu sa smjernicom 5. o dokumentiranju svake ORSA-e, sudjelujuće društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje, osigurateljni holding ili mješoviti financijski holding trebali bi uključiti u dokument o grupnoj ORSA-i barem opis načina na koji su sljedeći čimbenici uzeti u obzir radi procjene kontinuirane usklađenosti s regulatornim zahtjevima:
- utvrđivanje izvora vlastitih sredstava unutar grupe te postoji li potreba za dodatnim vlastitim sredstvima;
 - procjena raspoloživosti, prenosivosti ili zamjenjivosti vlastitih sredstava;
 - podaci o svakom planiranom prijenosu vlastitih sredstava unutar grupe koji bi imao materijalni učinak na bilo koji subjekt u grupi i posljedice takvog prijenosa;
 - usklađivanje pojedinačnih strategija s onima utvrđenim na razini grupe; i
 - specifični rizici kojima bi grupa mogla biti izložena.

Smjernica 19. – Posebni zahtjevi za jedinstveni dokument o ORSA-i

- 1.35. U slučaju podnošenja zahtjeva za provedbu ORSA-e u skladu s trećim podstavkom članka 246. stavka 4. Direktive Solventnost II, sudjelujuće društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje, osigurateljni holding ili mješoviti financijski holding trebali bi tijelu nadležnom za nadzor grupe osigurati:

- a) popis društava za koja su pojedinačne procjene zahtijevane člankom 45. Direktive Solventnost II obuhvaćene jedinstvenim dokumentom o ORSA-i, uključujući razlog za taj odabir;
- b) opis kako se zadovoljavaju zahtjevi u vezi s upravljanjem na razini tih društava i posebno kako UUNO-i društava kćeri sudjeluju u procesu procjene i odobravanja ishoda;
- c) opis kako je jedinstveni dokument o ORSA-i organiziran kako bi se tijelu nadležnom za nadzor grupe omogućilo da razluči pojedinačne procjene za druga nadzorna tijela u kolegiju;
- d) kada je to potrebno, posebnu naznaku o traženim prijevodima, pri čemu posebnu pozornost posvetiti vremenskom rasporedu i sadržaju.

Smjernica 20. – Uključivanje povezanih društava za osiguranje i društava reosiguranje iz trećih zemalja

1.36. U procjenu ukupnih potreba grupe za solventnošću sudjelujuće društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje, osigurateljni holding ili mješoviti financijski holding trebali bi uključiti rizike poslovanja u trećim zemljama na isti način kao što to čine za poslovanje u Europskom gospodarskom području, pri čemu posebnu pozornost treba posvetiti procjeni prenosivosti i zamjenjivosti kapitala.

Pravila usklađenosti i izvješćivanja

1.37. Ovaj dokument sadrži smjernice izdane na temelju članka 16. Uredbe o EIOPA-i. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe o EIOPA-i, nadležna tijela i financijske institucije poduzimaju sve napore kako bi se uskladili sa smjernicama i preporukama.

1.38. Nadležna tijela koja su usklađena ili se namjeravaju uskladiti s ovim smjernicama morala bi ih uvrstiti u svoj regulatorni ili nadzorni okvir na primjeren način.

1.39. Nadležna tijela potvrđuju EIOPA-i pridržavaju li se ili namjeravaju li se pridržavati ovih smjernica, s razlozima nepridržavanja, u roku od dva mjeseca nakon izdavanja prevedenih verzija.

1.40. U slučaju da nadležna tijela ne podnesu odgovor u navedenom roku, smatrat će se da nisu usklađena s izvješćivanjem te će kao takva biti prijavljena.

Završna odredba o pregledima

1.41. Ove smjernice podliježu pregledu od strane EIOPA-e.